

Bijkhoevelaan 3 – 2110 Wijnegem - Belgium
Tel 03-326.20.80. – Fax 03-326.21.51.
E-mail: info@cinedream.be
Website: www.cinedream.be

Review Sony GTZ-380 4K native projector
Geschreven door Werner Van den Eede

18/2/2021

Het moet een goede 20 jaar geleden zijn dat ik voor het eerst een CRT projector tegen het plafond schroefde van mij toenmalige HT ruimte, het was “maar” een Barco Data 800 maar ik kan me nog levendig herinneren dat ik kippenvel kreeg toen ik het eerste beeldje op het scherm zag verschijnen.

Wie mij toen had verteld dat ik op een bepaald moment een digitale projector met 10000 Lumen, 4K resolutie, HDR en P3 kleuren (voor zover die termen toen al bekend waren) zou gaan reviewen had ik voor gek verklaard, tja “t kan verkeren zij Bredero.

Dat we in die 20 jaar een hele weg hebben afgelegd zal niemand ontkennen, en ook al gaan er stemmen op dat projectie uitontwikkeld zou zijn, en de markt van gigantisch grote tv schermen de overhand zal nemen, toch zijn er nog steeds een hele hoop zaken die mij en vele anderen met mij, anders doen geloven. Toegegeven Home Cinema is altijd een niche market geweest en zal nooit echt mainstream worden, al moet ik uit eigen ervaring zeggen dat de bouw van het aantal HT ruimtes bij ons de afgelopen jaren exponentieel stijgt en meer en meer mensen hun weg vinden naar deze fantastische manier van filmbeleving thuis.

Een paar jaar geleden mochten we jullie op één van onze Home Cinema Happenings reeds kennis laten maken met de Sony VW5000, een op dat moment revolutionair toestel. Niet alleen spuwde hij een lichtopbrengst van 5000 Lumen op het doek, hij deed dat ook nog een keer door middel van twee blauwe laser diodes, eentje rechtsreeks voor het blauwe licht, en ééntje die, door middel van een geel fosfor wiel en prisma, de twee andere basis kleuren voor zijn rekening nam.

Op een 3 meter breed scherm en met de juiste 4K HDR content was dit een feest voor het oog, iedereen was onder de indruk van de prestaties die de VW5000 tevoorschijn toverde, toegegeven, het prijskaartje van om en bij de 50000 Euro deed het enthousiasme bij een aantal mensen redelijk snel temperen ;-)

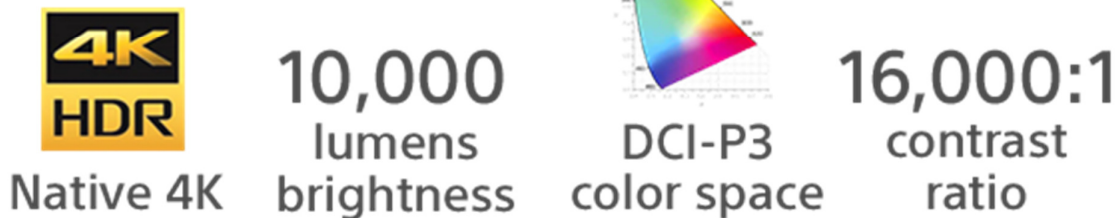
Dat neemt niet weg dat deze Sony toen echt wel zijn stempel drukte en kon worden beschouwd als “the best money can buy” in zijn prijs categorie.

Waren er dan geen nadelen? toch wel, de lichtopbrengst van 5000 Lumen ging met een duik naar beneden van zodra je gebruik wou maken van de P3 color space, deze kon je nl enkel tevoorschijn toveren door het activeren van een extra kleurenfilter in het lichtpad.

Van de 5000 Lumen die initieel beschikbaar waren had je er plots “maar” 3000 meer over, dat is uiteraard een hele smak licht minder om in ruil daarvoor een breder kleurenbereik te krijgen.

Nu is 3000 Lumen nog steeds meer dan behoorlijk maar het blijft wel zonde wetende dat je zomaar even 2000 extra Lumens moet opofferen, als je dan toch dit budget uitgeeft dan laat dat een klein beetje een wrange smaak achter.

Hoe raar het dan ook mocht klinken voor een toestel in deze klasse, er was dus nog ruimte voor wat “verbeteringen”, en dat hadden ze ook bij Sony goed begrepen.

Die “verbeterde” versie van de VW5000 is dus nu een feit, en hij kreeg de naam GTZ380 mee, ik noem hem voor mijzelf even “THE BEAST”

Toen ik de doos openmaakte ging mijn hartslag onmiddellijk de hoogte in, enerzijds omdat dit ding een slordige 51 kilo weegt (zonder lens) en je dit dus niet zomaar eventjes op zijn plek zet, anderzijds omdat het toch weer even geleden was dat we iets speciaals op de testbank mochten plaatsen.

Onze nieuwsgierigheid was twee jaar geleden reeds geprikkeld omdat we op de ISE in Amsterdam (onder NDA) al een sneak preview hadden gekregen van een prototype van deze 380, wat we toen zagen smaakte naar meer, wat maakt deze “verbeterde” VW5000 dan zo speciaal?

Een paar zaken zijn hiervoor verantwoordelijk;

Dubbele lichtopbrengst, 5000 Lumen voor de VW5000 tov 10000 Lumen voor de GTZ380

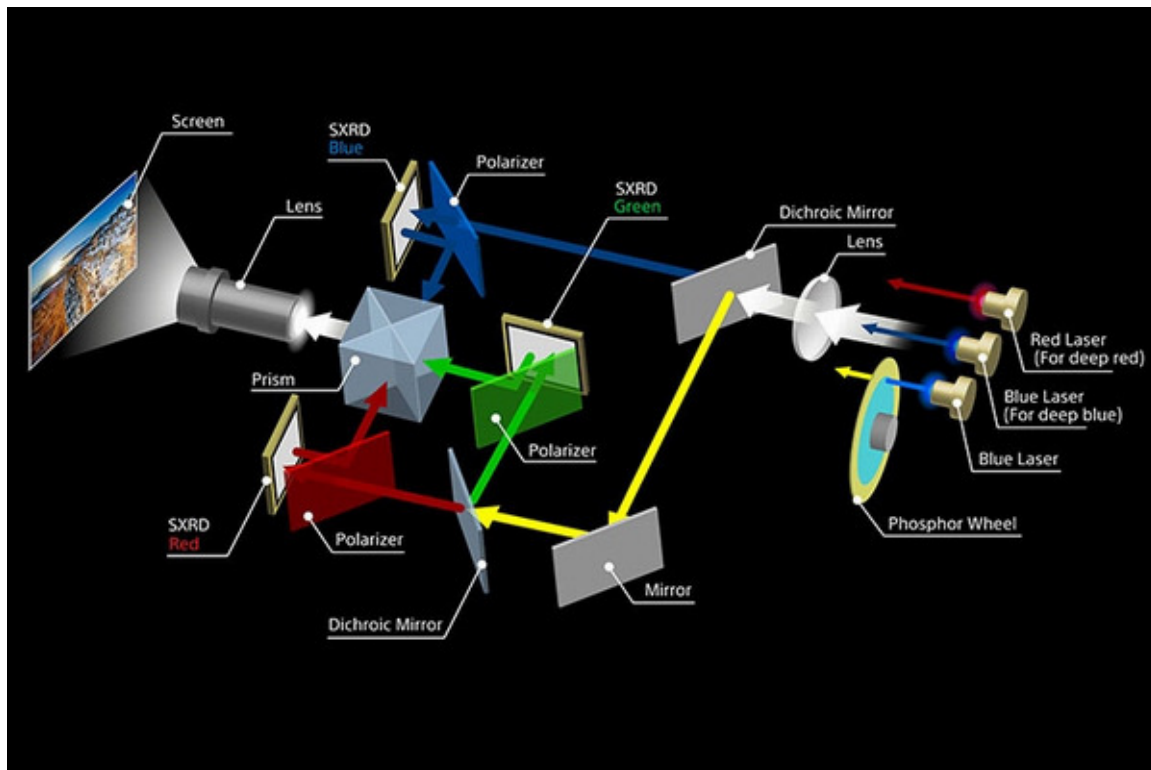
Volledige P3 color space met behoud van de volle 10000 Lumen

Gebruik van 3 laser units, twee blauwe en één rode plus een fosfor wiel

Ondersteuning voor 120Hz

Gebruik van de X1 processor die we ook in de nieuwe reeks Home Cinema projectoren terugvinden

Optimalisatie van het HDR signaal door verbeterde tone mapping software.

Het opsommen van specs op een brochure is natuurlijk leuk, maar de hamvraag is en blijft steeds of een fabrikant die claims ook waar kan maken, vaak moeten we na grondige evaluatie toch één en ander toch in een ander perspectief plaatsen.

De hoogste tijd dus om "THE BEAST" een grondige Physical te geven, al zijn vitale organen één voor een te ontleden en netjes te evalueren of hij geschikt gaat worden bevonden om de titel van zijn "kleinere broertje" over te nemen.

Voor onze review maken we gebruik van ons 5m20 brede Dreamscreen akoestisch transparant doek, dit doek heeft een opgegeven gain van 0.8.

Op 100% piekwit meten we een slordige 48ftlmB wat op dit doek overeenstemt met 9800 Lumen, dat is dus amper 200 lumen onder de opgegeven specs van Sony, een zeer goed resultaat, echter een kleine “maar”

Bij deze meting stond het contrast volledig open op 100%, iets wat we uit de doos ook bij de andere Sony Home cinema projectoren zien, het resultaat hiervan is dat je wel de maximale output krijgt maar dat de projector ook gaat clippen.

Eerlijkheidshalve moeten we dus ook een meting doen met het contrast op de juiste stand en dan ook maar meteen even de gray scale en color space calibreren, zo weten we wat we mogen verwachten na een juiste calibratie.

En zie hier het resultaat, na alles netjes op zijn plaats te hebben gezet, wat trouwens bij deze Sony net zo makkelijk gaat als bij all hun andere projectoren, meet ik 41 ftlmB op het scherm, dat is net geen 8400 lumen na calibratie, voorwaar een resultaat dat absoluut gezien mag worden.

De metingen van de kleurendriehoek laten verder niets speciaals zien, zoals we dat gewend zijn van Sony is hier met een klein beetje tuning in het color management menu alles perfect op zijn plaats te krijgen, aan de gray scale was net iets meer werk, vooral rood ging wat de foute kant uit.

Nu zijn bovenstaande bevindingen uiteraard erg veelbelovend, maar er is natuurlijk meer dan alleen maar lichtopbrengst, iedere projectorliefhebber weet dat een goed contrast hoog op het lijstje staat van wat als een goede Home Cinema projector mag worden beschouwd. Dat brengt ons bij het feit dat, wanneer je een kleine 10000 Lumen op een wit doek laat vallen, het niet zo evident is om hier ook nog behoorlijke zwartwaarden neer te kunnen zetten, ik was dus bang dat bovenstaande positieve bevindingen een knauw zouden krijgen bij het bekijken van het contrast.

Nu ben ik vermoedelijk in de minderheid als ik zeg dat pure getallen van contrastmetingen voor mij nooit als de hele waarheid worden gezien. Dat heeft met een aantal factoren te maken, enerzijds geeft de minste afwijking in de meting bij huidige projectoren direct een resultaat dat behoorlijk kan variëren, anderzijds zegt het pure getal vaak niet hetzelfde als de dynamiek die een projector visueel op het scherm neerzet.

Om die reden heb ik voor de effectieve meting eerst even een filmpje in de speler gestopt, ik wou nl een visuele indruk opdoen van wat ik zag en dit vergelijken met wat we in de huidige generatie van projectoren gewend zijn.

De Blu Ray van The Revenant gaf een resultaat dat ik, eerlijk gezegd, niet had verwacht van deze projector, ik had op dat moment twee mensen bij mij in de ruimte, eentje daarvan was een klant die nu met een NX9 draait en dus toch wel een behoorlijke zwartwaarde weet te appreciëren.

We zeiden bijna simultaan allemaal hetzelfde, dit valt me echt niet tegen, integendeel het oversteeg onze verwachtingen.

Maar goed, we zijn nu eenmaal gewend om getalletjes te gaan vergelijken dus heb ik toch maar een meting gedaan, met deze kanttekening ik doe nooit reviews in deze ruimte maar

aangezien dit de enige is met een scherm van deze omvang en ik ook de nodige plaats nodig had om de projector neer te zetten moest het hier gebeuren.

De ruimte is wel afgeschermd met zwarte doeken langsheen de wanden en ook het eerste deel van het plafond boven het scherm is met zwarte stof bekleed.

De meting van het On/Off contrast komt uit op 13000/1 die van het ansi op 300/1 dit zonder enige vorm van laser dimming of andere enhancements. Dit gezegd zijnde is het belangrijk om te weten dat er geen iris zit in deze 380, wel maakt hij gebruik van laser dimming wat dus het waargenomen contrast zeker nog extra ten goede komt.

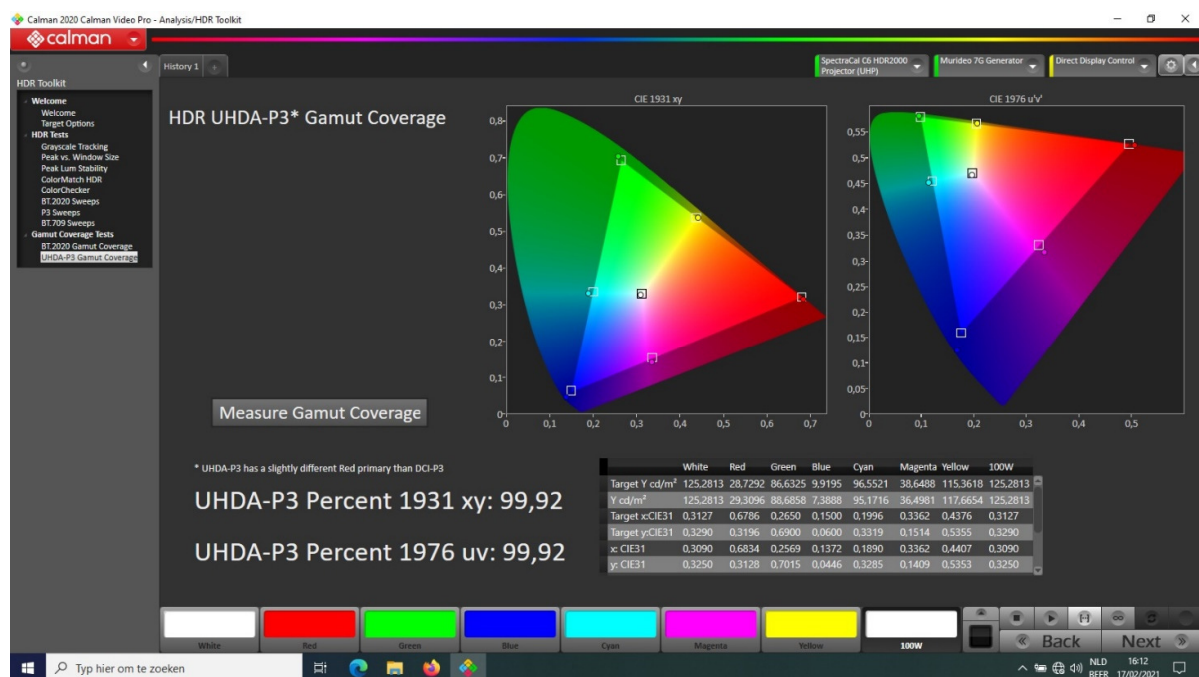
Jammer van de iris, dit zou in vele gevallen waarbij je de volle 10000 Lumen niet nodig hebt nog een zeer grote verbetering kunnen zijn om het contrast nog beter te maken, wellicht toch nog iets om te verbeteren.

Nu is het mooi om een projector met 10000 lumen in je ruimte te hebben en daar Blu rays op te bekijken maar, laat ons eerlijk wezen, dit is een toestel dat met zijn specs vooral gaat scoren in 4K/HDR

We haalden eerder reeds aan dat de 380 gebruikt maakt van niet twee maar drie laser (geenb RGB voor alle duidelijkheid) hierdoor is het mogelijk om, zonder enig gebruik van een extra kleurenfilter (en dus lichtverlies), het volledige P3 kleurenbereik te halen, althans dat is wat Sony ons beloofd.

We nemen dus de proef op de som en meten met Calman het color Gamut na, in eerste instantie zonder enige vorm van correctie enkel gray scale was reeds getuned.

Het resultaat zie je op het screenshot 99,92 %P3, die laatste 0,08% zullen we Sony cadeau geven en op de afwijking van de meter steken ;-), wat je ook kan zien op de meetresultaten is dat blauw en groen zelfs net iets meer dan 100% halen.

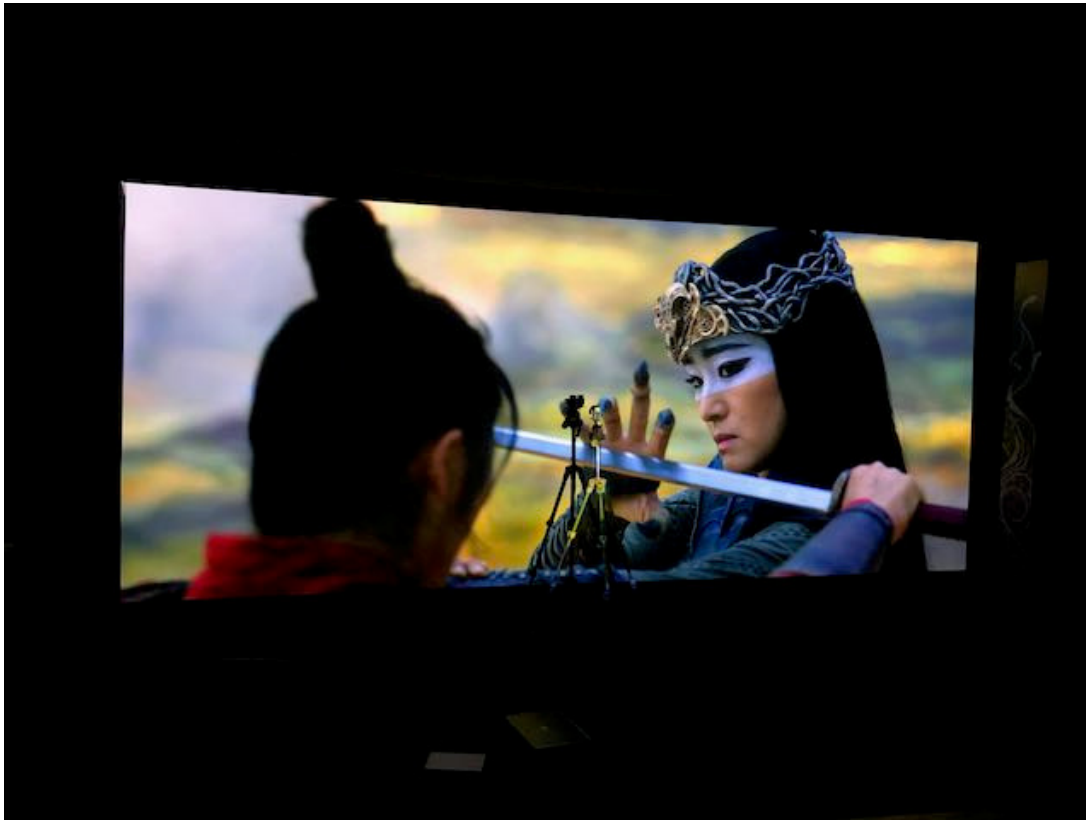
Een paar kleuren konden wat fine tuning gebruiken, er is een beperkt color management in HDR aanwezig maar het doet wel zijn werk en liet ons toe om een paar correcties te maken waardoor alles nog wat mooier paste.

De Color checker laat zien dat er hier en daar nog wat kleine afwijkingen zijn die ik met wat meer tijd te spenderen aan de primaries nog wel wat kon fine tunen.

Het allerbelangrijkste bij deze meting is echter dat de lichtopbrengst zo goed als gelijk is tov een standaard SDR signaal, met bijna 8000 lumen de volledige P3 color space halen, ik hoef er denk ik geen tekeningetje bij te maken, ik zal er dan maar een paar foto's foto bijvoegen ;-) Het is jammer dat de Iphone niet in staat is om het volledige kleurenbereik te laten zien, want dat is nu net wat hier van het scherm spat.

Tot nu toe dus alleen maar goede ervaringen in onze metingen en eerste indrukken met “echt” beeldmateriaal, is er dan niets negatiefs op te merken over deze projector? Ja, toch wel.

We weten dan tone mapping, en vooral de manier waarop deze wordt toegepast, van cruciaal belang is om tot een goede HDR beleving te komen, je kan dan nog over zoveel licht beschikken als je wil, het dynamische bereik nodig om alles netjes te laten “passen” is bij geen enkel projector native aanwezig.

En daar blijft voor mij het zwakkere (niet zwakke) punt van niet alleen deze, maar alle Sony 4K/HDR projectoren, de tone mapping staat lang niet op het niveau van de concurrentie die we met naam mogen noemen, JVC.

Sony gebruikt in deze 380 dezelfde vorm van tone mapping als in de 590, 790 en 870, je dient dus eerst met de HDR contrast slider een bepaalde helderheid te kiezen, wat dus in de praktijk neerkomt op het kiezen waar je het HDR signaal gaat laten clippen.

De Dynamic HDR enhancer waar Sony om de eerder aangehaalde modellen mee uitpakte gaat dan in dat gekozen bereik zijn ding doen en zoveel mogelijk informatie trachten te behouden.

Dat is een heel ander verhaal dan de frame adapt software van JVC, die welliswaar naar een SDR gamma gaat mappen maar waarbij geen clipping optreedt, zo goed als alle beeldinformatie tot zeer hoge nit waarden wordt netjes binnen deze curve ingepast en on the fly frame per frame berekend.

Ere wie ere toekomt, JVC blijft hier, als oplossing binnen de projector zelf, gewoon heer en meester, de enige manier om het nog een heel pak beter te doen is een met extene oplossing als madVr.

Is dit een ramp, neen maar wel jammer, als je dit bedrag moet neertellen wetende dat op vlak van tone mapping een projector van 6000 Euro beter omgaat met het HDR signaal dan deze 380 dan is dat toch een klein beetje pijnlijk.

Maar goed, bovenstaande is ook alweer een puur technische benadering van het geheel, als we er even een UHD schijfje instoppen en daadwerkelijk plaatjes gaan kijken dan vervallen we toch weer in superlatieven als, wauw, niet normaal, fantastisch, enz enz, en we overdrijven echt niet.

Het is echt een feest om op een scherm van 5m20 naar 4K HDR te zitten kijken en beeld na beeld het kippenveld moment weer te mogen beleven, net als 20 jaar geleden met de eerste CRT ervaring.

Deze Sony tikt heel wat vinkjes aan op de checklist van hoe de ultieme Home Cinema projector er zou moeten uitzien, wat had ik dan nog graag gezien? Wel een echte RGB laser zou het feest nog wat completer maken, de implementatie van een iris zou ook welkom zijn, en zoals hierboven aangehaald, Ook de tone mapping blijft voor mij een hekel punt.

Dat deze GTZ380 niet direct in ieder HT ruimte gaat hangen is met zijn prijskaartje van 80000 Euro (zonder de lens) wel duidelijk, dat neemt niet weg dat er hier door Sony toch alweer een behoorlijke benchmark is neergezet en de concurrentie stevig uit de hoek zal mogen komen om hier een passend antwoord op te geven.

We weten ook dat technologie die eerst in zeer dure toestellen wordt gebruikt, zeer snel zijn weg kan vinden naar meer mainstream, lees goedkopere, projectoren. Dat er dus nog steeds een toekomst is voor HT ruimtes met projectie staat voor mij als een paal boven water.

En dan nu een filmpje kijken